

DUIVELSPLAATS

Bear Grylls

Duivelsplaats

the house of books

Oorspronkelijke titel: *The Hunt*

Oorspronkelijk uitgegeven door: Orion Publishing Group, Ltd.

Copyright © Bear Grylls Ventures, 2018

© Vertaling uit het Engels: Bill Oostendorp en Joost van der Meer, 2018

© Nederlandse uitgave: The House of Books, Amsterdam 2018

Omslagbeeld: Orion Publishing Group, Ltd.

Omslagontwerp Nederlandse uitgave: Peter de Lange

Foto auteur: © John Wright

Typografie: Crius Group, Hulshout

ISBN 978 90 443 4764 7

ISBN 978 90 443 4765 4 (e-book)

NUR 332

www.thehouseofbooks.com

www.overamstel.com

OVERAMSTEL

uitgevers

The House of Books is een imprint van Overamstel uitgevers bv

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Woord vooraf van de auteur

Dit boek is geïnspireerd door de wapenfeiten van mijn grootvader, brigadegeneraal William Edward Harvey Grylls, officier van het Britse Rijk, die diende in het 15^e/19^e Regiment van de Koninklijke Huzaren en bevelvoerend officier was van Target Force, de geheime eenheid die tegen het eind van de Tweede Wereldoorlog in opdracht van Winston Churchill werd opgericht. Target Force was een van de geheimste eenheden die het War Office, het Britse ministerie van Oorlog in die periode, ooit heeft opgezet; de opdracht was om geheime technologieën, wapentuig, geleerden en hoge nazifunctionarissen op te sporen en te beschermen, zodat ze de westelijke geallieerden konden helpen in hun strijd tegen de nieuwe supermacht, de Sovjet-Unie.

Tot vele jaren na zijn overlijden had niemand binnen onze familie ook maar enig idee van mijn opa's geheime rol als bevelvoerend officier van deze T-Force, toen na zeventig jaar, onder de Official Secrets Act, informatie hierover werd vrijgegeven; de ontdekkingen die hieruit voortvloeiden vormden de inspiratie tot het schrijven van dit boek.

Mijn grootvader was iemand van weinig woorden, maar ik koester liefdevolle herinneringen aan hem uit mijn kindertijd. Hij was een pijprokende, ondoorgroendelijke man met een droog gevoel voor humor, die onder zijn manschappen enorm geliefd was.

Maar voor mij was en bleef hij altijd gewoon opa Ted.

...

GEHEIM LEGER STREED TEGEN NAZI-ATOOMBOM

Vier mannen hielden zich drie maanden schuil in een witte hel

Vandaag is bekend geworden dat Britse en Duitse geleerden vijf jaar lang hun eigen oorlog-binnen-oorlog uitvochten. Zij waren verwickeld in een wedloop om de atoombom te vervolmaken, die met de meest explosieve kracht ooit een van beide kampen een gemakkelijke overwinning en overmacht zou hebben bezorgd.

Maar het was geen oorlog van theoretici alleen. Ook Britse en Noorse parachutisten vochten hem uit, met soldaten van de Wehrmacht en hun collaborerende aanhang, in de witte hel van Hardangervidda, het door stormen geselste bergplateau in Noorwegen.

In de zomer van 1940 openden de Duitsers het gevecht. Een paar weken na de Duitse inval in Noorwegen legden ze beslag op de grote waterkrachtcentrale bij Rjukan. Deze centrale won stroom uit de beroemde waterval Rjukanfossen, waar altijd een nevel hangt, en leverde elektriciteit in overvloed. En een overvloed van elektriciteit was van wezenlijk belang voor het Duitse plan en voor de wapenfabriek die ze bij Rjukan wilden oprichten.

Hun plan was atoomsplitsing.

In Rjukan produceerden de Noren grote hoeveelheden zogenaamd 'zwaar water'.

Zwaar water bevat waterstofatomen die twee keer zo zwaar zijn als de atomen in gewoon water, met behulp waarvan het elektronisch kan worden vervaardigd...

Wereldwijd hadden wetenschappers geëxperimenteerd met zwaar water en men geloofde dat ze het uraniumatoom konden splitsen als ze het metaal uranium er onder grote druk mee behandelden.

Op die manier zou er een overweldigende hoeveelheid energie vrijkomen en zouden ze een catastrofale explosie teweeg kunnen brengen.

De talloze hiermee gepaard gaande problemen zouden de Duiters wel eens bijna kunnen hebben opgelost.

...

Mail Online, door Allan Hall, 10 juni 2014

Zette de VS de zelfmoord van topnazi in scène en ontvoerden ze hem om Hitlers geheime wapenprogramma in handen te krijgen?

Met het bloed van duizenden mensen aan zijn handen pleegde SS-generaal Hans Kammler in 1945, in de laatste dagen van Hitlers Duitsland, zelfmoord.

Aldus luidde tenminste de officiële lezing. De bij de gruwelen van de vernietigingskampen betrokken man had zijn verdiende loon gekregen.

Nu wordt echter beweerd dat Kammler de oorlog overleefde en naar Amerika werd ontvoerd, waar hij van de Amerikaanse autoriteiten een nieuwe identiteit kreeg.

Want de generaal was niet alleen deskundig in de technische aspecten van slavernij en afslachting op industriële schaal, hij was ook nauw betrokken bij het geheime wapenprogramma van de nazi's. Volgens een tv-documentaire waren de Amerikanen vastbesloten om zijn kennis te gebruiken en hem niet in de handen van de Russen te laten vallen.

Zowel de VS als de Sovjet-Unie ondernam naoorlogse pogingen om Hitlers geleerden te werven om te helpen met hun eigen ruimte- en militaire programma's. Maar beweerd wordt dat Kammlers staat van dienst zo monsterlijk was dat zijn dood in scène gezet moest worden en hij een nieuwe identiteit moest krijgen.

'Dat hele verhaal van zelfmoord is geënceneerd,' aldus de Berlijnse historicus Rainer Karlsch. 'Er zijn verscheidene documenten die duidelijk aantonen dat Kammler door de Amerikanen gevangen werd genomen.'

Een andere deskundige, Matthias Uhl van het Duitse Historische Instituut in Moskou, zei: 'De berichten uit Amerika zijn geloofwaardiger dan die van Kammlers medeplichtigen over de vermeende zelfmoord.'

De in 1901 geboren Kammler was tegen het eind van de Tweede Wereldoorlog bijna net zo invloedrijk als SS-hoofd Heinrich Himmler en minister van Bewapening Albert Speer. Hij had toegang tot de meest geavanceerde technologie van de nazi's, waaronder de 'vergeldingswapens', de v-1 en v-2-raketten die in Groot-Brittannië dood en verderf zaaiden, maar te laat kwamen om het tij van het conflict te keren.

Ook was hij betrokken bij de bouw van vernietigingskampen, waaronder het ontwerp van de crematoria in Auschwitz, waar de meeste lichamen van de naar schatting 1,2 miljoen vermoorde mensen in het in bezet Polen gelegen kamp werden verbrand.

De geschiedenisboeken zeggen dat hij, een dag na de overgave door het Derde Rijk, op 9 mei 1945 zichzelf in de voormalige Duitse stad Stettin, nu Szczecin in Polen, doodschoot of gif innam. Zijn lichaam werd nooit gevonden.

'Dit hele zelfmoordverhaal werd geënceneerd door twee van zijn naaste adjudanten die hem toegewijd waren,' vertelde Karlsch de Duitse tv-zender ZDF.

Toen de Amerikanen vlak na de oorlog in het kader van de Neurenbergprocessen betrokken waren bij de bestrafing van veel hoge nazi's, startten ze ook de geheime Operatie Paperclip, de uittocht van topgeleerden van de nazi's.

In de documentaire zegt de ZDF: 'Volgens bronnen werd Kammler door de Amerikanen gevangengenomen en door de Amerikaanse contra-inlichtingendienst CIC verhoord. Donald Richardson was de verantwoordelijke man bij de geheime dienst en een persoonlijke vertrouweling van generaal Dwight. D. Eisenhower, de opperbevelhebber van de geallieerde strijdkrachten in Europa.'

De zonen van deze geheim agent vertelden programmamakers dat hun vader na 1945 verantwoordelijk was voor de Duitse wapenexpert.

Een van hen, John Richardson, zei: 'Deze ingenieur bracht een bijzondere schat uit het Derde Rijk mee naar de Verenigde Staten. Hij bood ons moderne wapens aan.

Mijn vader kreeg opdracht om deze "nuttige" Duitser de Verenigde Staten binnen te loodsen om te voorkomen dat hij in handen zou vallen van de Russische inlichtingendienst.'

Niet bekend is geworden onder welke naam Kammler leefde of wanneer hij overleed, maar er bestaat archiefmateriaal waarin wordt gesproken over een 'bijzondere gast' die onder de hoede van Richardson leefde.

...

Daily Telegraph, door Justin Huggler, 22 januari 2015

NAZI'S 'BOUWDEN MET SLAVENARBEID ONDERGRONDSE KERNWAPENFABRIEK'

Een Oostenrijkse documentairemaker gelooft dat hij in het stadje waar het beruchte concentratiekamp Gusen II gevestigd was, een afgesloten complex van ondergrondse tunnels heeft ontdekt dat groter is dan voorheen werd gedacht.

Er is nieuw bewijs naar voren gekomen van een mogelijk door de nazi's gebouwde ondergrondse kernwapenfabriek die sinds de Tweede Wereldoorlog verborgen is gebleven.

Andreas Sulzer, een Oostenrijkse documentairemaker, is met bewijzen gekomen, die naar eigen zeggen door hem zijn gevonden, voor een afgesloten complex van ondergrondse tunnels, in Oostenrijk met behulp van slavenarbeid aangelegd door de nazi's, dat wel eens veel groter kan zijn dan voorheen werd gedacht en raketsilo's herbergt.

De heer Sulzer heeft eerder beweerd dat een verhoogde radioactieve straling in de omgeving een teken is dat het complex werd gebruikt om kernwapens te ontwikkelen; plaatselijke autoriteiten, echter, hebben de resultaten van stralingsonderzoeken in twijfel getrokken.

Hoe dicht de nazi's tegen het eind van de Tweede Wereldoorlog bij de ontwikkeling van een atoombom waren, blijft een van de onbeantwoorde vragen uit de geschiedenis. In de laatste oorlogsjaren zijn er aanhoudende geruchten geweest van een geheim kernwapenprogramma, maar geen bewijzen.

Sulzer gelooft dat hij vlak bij het stadje Sankt Georgen an der Gusen in Oostenrijk een ondergronds tunnelcomplex heeft gevonden dat daar sinds de jaren vijftig van de vorige eeuw grotendeels ongestoord heeft gelegen.

Het stadje was de locatie van het beruchte concentratiekamp Gusen II, dat bij de Mauthausen-Gusengroep hoorde, waar dwangarbeiders werkten tot ze er dood bij neervielen. Er zouden zo'n 320.000 mensen in deze kampen zijn omgekomen.

De gevangenen van Gusen II moesten het reusachtige ondergrondse complex Bergkristall uitgraven, waar vervolgens v-2-raketten en de Messerschmitt Me 262, 's werelds eerste jachtvliegtuig, werden vervaardigd.

De heer Sulzer is van mening dat het netwerk van tunnels dat hij in de buurt heeft ontdekt, wel eens een afzonderlijke fabriek van het Bergkristallproject kan zijn geweest.

Maar hoewel het hoofdcomplex na het einde van de oorlog uitgebreid werd onderzocht door de geallieerden, lijken de nazi's zich veel meer moeite te hebben getroost om het tweede complex te verbergen door de ingang af te sluiten met enorme granieten platen, en sindsdien is het grotendeels onaangeroerd gebleven.

Oostenrijk, 24 april 1945

Urenlang hadden ze feestgevierd.

De kanonnen van de geallieerden konden de Duitse posities op ruim tweeëndertig kilometer naar het westen dan misschien zwaar onder vuur nemen, maar deze mannen in hun strakke Hitler Jugend-uniformen waren aan het drinken alsof er geen morgen was.

Patriottische liederen weergalmden van de vochtige, uit rotsen gehouwen wanden: ‘*SS Marschiert in Feindsland*’, het ‘Duivelslied’, was wel de favoriet van de avond. De coupletten waren telkens weer uit volle borst gebruld.

*De SS marcheert het land van de vijand binnen,
En zingt een duivelslied...
Wij strijden voor Duitsland,
Wij strijden voor Hitler...*

De stenen bierkroezen waren allang droog komen te staan, maar de schnaps was blijven vloeien. Glas na glas werd met een klap op de kale houten tafels neergezet, waarbij het geluid als pistoolschoten tussen de ruwe wanden echode.

SS-generaal Hans Kammler – haviksneus, diepliggende ogen, hoog voorhoofd en achterovergekamd blond haar – deed alsof hij in een opgewekte bui was, maar had nauwelijks een druppel gedronken.

Hij wierp een scherpe blik door de enorme ruimte, die werd verlicht door een tiental lantaarns. Het beest van een wapensysteem dat in het binnenste van deze berg was verborgen had zich tegoed gedaan aan elektriciteit, maar achtenveertig uur geleden was de stroom afgesneden geweest en was de machine stilgevallen; vandaar de flikkerende verlichting deze avond, die groteske schaduwen wierp op de gebogen wanden.

De ene na de andere dronk werd uitgebracht op de hier verzamelde jonge mannen. Gestimuleerd door het nazisme en voldoende schnaps om goed dronken te worden zouden ze amper terugschrikken voor wat eraan zat te komen. Er zouden te elfder ure geen bedenkingen zijn, noch zou op het allerlaatste moment de moed worden verloren. En Kammler kon zich dat al helemaal niet veroorloven, want verscholen in de donkere krochten van dit tunnelcomplex was het grootste geheim ooit van het *Reich* verborgen.

Het vertegenwoordigde de vruchten van de inspanningen van de meest vooraanstaande wetenschappers van nazi-Duitsland, de *Uranverein* (de Uraniumvereniging). Samen hadden ze een *Wunderwaffe*, een ‘wonderwapen’ gemaakt dat zijn weerga niet kende.

Kammlers grootse plan, en ongetwijfeld de meest machiavelistische operatie van het SS-opperbevel, leunde op het werk van de Uraniumvereniging dat onzichtbaar bleef voor de oprukkende geallieerden. Vandaar de aanstaande opoffering, een volstrekt noodzakelijke wat de generaal betrof.

Hij wierp heel even een blik omhoog. Een nauwe schacht verhief zich bijna verticaal naar de sterrenhemel: een ventilatiekanaal. Deze zestig jonge mannen zouden met de moeder aller katers ontwaken en zich bewust worden van het naar binnen sijpelende licht. Maar

hun houten kop zou nog het minste van hun zorgen zijn, dacht hij meedogenloos.

De lange, magere SS-generaal kwam overeind. Hij nam zijn ceremoniële zwaard, waarvan het zware handvat versierd was met de kenmerkende doodskop van de SS, en tikte ermee op de tafel. Het kabaal nam geleidelijk af en maakte plaats voor een nieuwe kreet.

'Der Werwolf! Der Werwolf! Der Werwolf!'

Telkens weer werd het gescandeerd, en steeds uitzinniger en harder.

Dit leger van fanatieke jonge nazi's geloofde dat ze zich opmaakten voor een taaie verzetsoorlog tegen de geallieerden. Ze hadden de naam 'de Weerwolven' gekregen, en hun vermeende leider was SS-generaal Kammler persoonlijk – *Der Werwolf* – de regisseur van deze bijeenkomst.

'Kameraden!' riep Kammler in zijn tweede poging om het kabaal tot zwijgen te brengen. 'Kameraden!'

Het geroep nam langzaam af.

'Kameraden, jullie hebben goed gedronken! Gepaste heildronken voor helden van het Rijk! Maar nu is de tijd van feestvieren voorbij. Het moment voor het ontketenen van het grote verzet is aanstaande. Vandaag, in dit uur, zullen jullie een glorieuze en gedenkwaardige klap uitdelen. Wat jullie hier bewaken zal ons de ultieme overwinning brengen. Met jullie heldhaftige inspanningen zullen wij oprijzen in de achterhoede van de vijand! Met jullie inspanningen zullen wij een wapen gebruiken dat ons onoverwinnelijk maakt! Met jullie inspanningen zullen de vijanden van het Rijk worden verslagen!'

Wilde toejuichingen barstten andermaal los, en het geluid weerkaatste van de wanden.

De generaal hief zijn glas: een laatste toast. 'Op het uit de kaken van de nederlaag weggapen van de overwinning! Op het Duizendjarige Rijk! Op de Führer... Heil Hitler!'

'Heil Hitler!'

Kammler zette zijn glas hard neer op tafel. Die ene schnaps had

hij zichzelf toegestaan om brandend door zijn keel te glijden: om zich moed in te drinken voor wat komen zou, voor het enige deel van de gebeurtenissen van deze avond waar hij echt niet van genoot.

Maar dat was pas later.

‘Naar jullie posten!’ riep hij. ‘Naar jullie posities! Het is 05.00 uur en we blazen zo direct de springladingen op.’ Hij liet zijn blik over het verzamelde gedrang glijden. ‘Ik zal terugkeren. Wij zullen terugkeren. En zodra we jullie hier komen bevrijden, zullen we dat met onbetwistbare kracht doen.’ Hij wachtte even. ‘Het donkerste uur is vlak voor de dageraad, en dit zal de dageraad van een glorierijk nieuw nazi-overwicht blijken te zijn!’

Meer wilde toejuichingen.

Met een vurige beslistheid sloeg Kammler met zijn vrije hand op de tafel. ‘Op daadkracht! Op de overwinning!’

De laatste drank werd achterovergeslagen, en de mannen repten zich alle kanten op. Met zijn kille blik volgde Kammler hun bewegingen. Overal leek het een drukte van belang te zijn, en dat was precies wat hij graag wilde zien. Hij kon het zich niet veroorloven dat een van deze soldaten zich bedacht of probeerde weg te glippen.

Na een laatste controlerende blik diep in de krochten van de grot om zich ervan te vergewissen dat de zware stalen gepantserde deuren goed gesloten en vergrendeld waren, begaf Kammler zich naar de beschaduwde ingang, waar mannen over draadspoulen en ontstekingsdozen gebogen stonden, bezig met de allerlaatste voorbereidingen.

Met een laatste aanmoediging beende de generaal de ingang uit naar Tunnel 88, zoals het uitgestrekte bouwsel werd genoemd. Eerlijk gezegd had Kammler geen idee uit hoeveel tunnels dit reusachtige complex bestond. Zeker, honderdduizenden bewoners van het concentratiekamp waren hier omgekomen tijdens het uitgraven van de honingraat van doorgangen in het binnenste van de berg.

Niet dat het hem iets kon schelen. Hij was een van de architecten van de massamoord. Het brein erachter. Zij die hier waren

omgekomen – Joden, Slaven, zigeuners, Polen; de *Untermenschen*, minderwaardigen – hadden gekregen wat ze verdienden. Wat hem betrof was dit hun geboorterecht.

Nee, dit hier werd om geheel andere redenen Tunnel 88 genoemd. H was de achtste letter van het alfabet, 88 was daarom een SS-code voor HH, oftewel Heil Hitler. Het was zo genoemd op persoonlijk verzoek van *Der Oberste Führer der Schutzstaffel*, de opperbevelhebber van de SS, Hitler zelf. Op deze plek werd de grootste prestatie van nazi-Duitsland bewaard, iets wat het Duizendjarige Rijk nieuw elan zou kunnen geven.

Even hield Kammler de pas in om zijn pet recht te zetten. Tijdens het feestje leek die een beetje scheef te zijn gezakt. Zijn vingers streken langs de SS *Totenkopf*, het op de voorkant aangebrachte doodshoofd: wezenloze, lege oogkassen staarden in het niets, de lippenloze mond tot een maniakale grijns getrokken.

Het was een meer dan toepasselijk embleem voor wat er komen ging.

Kammler, met de pet nu recht op het hoofd, wendde zich tot de gestalte naast hem, die gekleed ging in het uniform van een SS-staf-onderofficier. Ook deze man had nauwelijks een druppel alcohol gedronken.

‘Konrad, mijn wagen, alsjeblieft. Zodra de ladingen ontploffen zullen we op weg zijn.’

Scharführer Konrad Weber klikte zijn hakken tegen elkaar en beende weg. Hij was oud voor zijn rang, niet veel jonger dan Kammler zelf, was nooit getrouwd en had geen kinderen. Het Rijk, en de SS in het bijzonder, was alles voor hem. Een soort familie.

Kammler draaide zich weer om en keek naar de bergwand die hoog voor hem uitstak. De eerste blauwige tinten van de ochtendstond waren al zichtbaar en dat herinnerde hem aan de noodzaak om dit nu af te handelen. Op dit uur, dit spookuur, zouden weinigen de explosies kunnen horen; niet dat er getuigen zouden zijn. Kammler had zijn mannen het terrein dagenlang laten uitkammen en het gezuiverd van onfortuinlijke burgers.

Achter zich ving hij het knerpende geluid op van banden op het enkele onverharde pad dat deze afgelegen regio in voerde. Afgedekte koplampen, deels verduisterd om ze te onttrekken aan het zicht van nachtjagers van de geallieerden op rooftocht, doorboorden de duisternis.

Kammler glimlachte. Voortreffelijk: de immer loyale Konrad achter het stuur van zijn dienstauto.

De koplampen beschenen het tafereel en dompelden het in een mat licht-en-schaduwspel. Dikke dennenbomen leken zich vast te klampen aan de lagere hellingen en maakten de gapende ingang naar Tunnel 88 – en de reeks vergelijkbare openingen aan weerskanten – nagenoeg onzichtbaar. Vanuit elk gat ontsproot een kluwen snoeren, die langs de rotswand bevestigd waren.

Kammler wachtte tot zijn chauffeur het voertuig parkeerde en lette er daarbij op dat hij de motor liet draaien zoals hem was opgedragen. Scharführer Weber was een goeie vent en had zich een uiterst loyaal dienaar getoond. Tussen hen had zich een onuitsproken begrip ontwikkeld, een instinctieve wederzijdse sympathie.

Wel jammer, gezien wat er stond te gebeuren.

Uit de donkerte doemde een hand op: hij was van Scharführer Weber, die de handset van de veldtelefoon aanreikte.

‘Generaal.’

Kammler nam hem aan. ‘Dank je. Wacht in de auto. Zodra ik klaar ben vertrekken we; via dezelfde route als we gekomen zijn.’

‘*Jawohl, Herr General.*’

Het autoportier sloeg dicht.

Kammler sprak in de handset. ‘Herr *Obersturmführer*, bent u zover?’

‘Ja, Herr General.’

‘Heel goed. Begin zodra u mijn dienstauto aan de rand van de open plek ziet stoppen. Maar gun mij wat tijd om uit te stappen, zodat ik persoonlijk getuige kan zijn van dit glorieuze spektakel.’

‘Ja, Herr General. Begrepen. Heil Hitler.’

‘Heil Hitler.’

Kammler opende het passagiersportier van de wagen, schoof op de opgepoetste zwartleren zitting en gebaarde Scharführer Weber om te rijden. De soepele Horch V8-motor gromde hees terwijl het voertuig optrok. Even later, daar waar het zandpad het dichte sparrenbos in kronkelde, gaf Kammler het teken om te stoppen.

‘Dit is een prima plek.’

Hij zwaaide zijn gepoetste leren laarzen uit het voertuig en ging met zijn gezicht naar de steile wand staan. Terwijl de eerste lichtstralen van de nieuwe dag boven de bergen in het oosten uit kwamen, zetten ze de rotswand voor hem in een goudbronzen gloed.

Kammler leunde op het portier en zette zich schrap voor wat komen ging. Zijn dikke leren jas viel iets open, waardoor zijn compacte pistool, een Walther PPK die hij in een holster bij zijn heup droeg, zichtbaar werd.

Hij streek er met zijn hand langs, net zoals hij had gedaan met zijn doodshoofdpet, controlerend of het gemakkelijk te pakken was.

Elk moment nu...

Kammler dwong zichzelf zijn mond wijd open te doen en gaf zijn chauffeur te kennen om hetzelfde te doen, en de twee SS'ers keken als naar lucht happende vissen naar de berg. Zelfs van deze afstand moesten ze wel voorzorgsmaatregelen nemen, want een klap zo krachtig als deze kon hun trommelvliezen ernstig beschadigen.

De explosie bracht alles waar Kammler op had gehoopt.

Een serie ontploffingen vlamde op vanuit het hoofdpunt – Tunnel 88 – waarbij de slagsnoeren met zo'n hoge snelheid werden ontstoken dat ze één ontploffing leken. Over de volle breedte van 365 meter leek de rotswand als een geheel op te lossen en veranderde hij in een wervelende massa van uiteengespat steengruis.

De gehele rotswand leek even te worden opgetild terwijl hij in verpulverd graniet en keien uiteenviel. De knal braakte honderden tonnen van verbrijzeld gesteente uit, dat in een verpletterende vloedgolf naar beneden begon te storten.

Het volgende ogenblik bereikte de schokgolf de twee toekijkers, deed de wagen verontrustend op zijn veren wiegen en trok aan Kammlers pet en dikke leren jas om ten slotte het bos achter hen te teisteren. Meteen daarop volgde de geluidsgolf, een onbeschrijfelijk geraas en gedreun dat boven hen losbarste en zich in hun hoofd boorde.

Uiteindelijk stierf het weg en Kammler rechtte zijn rug. De pure kracht van de explosie had hem in een beschermende hurkzit gedwongen – overigens had hij of Scharführer Weber geen gevaar gelopen. Hij klopte het dunne laagje stof dat met de knal was meegekomen, van zijn jas af.

Hij hield zijn blik op de berghelling gericht. Toen de lucht eindelijk begon op te klaren, keek hij verwonderd naar wat hij zag. Precies volgens plan was het alsof een enorme aardverschuiving een hele flank van de berg had doen verdwijnen.

Hier en daar gaf een donkere rode streep aan waar een rijke ader van mineralen – ijzererts wellicht – in stukken was geslagen en de helling af was geschoven. Ontwortelde bomen lagen als hopen verstrooide splinters geplet onder het gewicht van het gesteente. Maar het belangrijkste: er was geen spoor, niet de kleinste aanwijzing, van het tunnelcomplex dat nu achter de muur van puin verscholen ging, en niet te vergeten de zestig jonge soldaten die daar nu begraven lagen.

Kammler knikte tevreden. ‘Mooi. We gaan,’ deed hij eenvoudigweg mee.

Scharführer Weber gleed achter het stuur en het gaspedaal knerste. Kammler klauterde op de stoel naast hem en met een laatste blik naar het in stof gehulde tafereel gebaarde hij de onderofficier om te vertrekken.

Het donkere bos slokte hen op. Een paar minuten reden ze in stilte, of althans, betrekkelijke stilte. Zelfs op dit tijdstip kon het doffe gedreun van de artillerie in de verte worden gehoord. Die vervloekte Amerikanen ook: wat hielden ze er toch van om te pronken met hun militaire overmacht ten opzichte van de Wehrmacht.

Het was Weber die de stilte verbrak. ‘Waarheen, Herr General? Zodra we bij de verharde weg zijn?’

‘Inderdaad Konrad, waarheen? Waarheen?’ mijmerde Kammler. ‘Met de Amerikanen en de Britten aan een kant, en de Russen aan

de andere kant, waar slaan wij van de Schutzstaffel dan af?’

Een lang ogenblik leek Weber te aarzelen over wat hij moest antwoorden, of er zelfs een antwoord van hem werd verwacht. Ten slotte moest hij een ingeving hebben gehad.

‘Naar de Weerwolven, Herr General? Om te achterhalen waar hun hoofdkwartier is?’

‘Natuurlijk, Konrad, goed gedacht,’ reageerde Kammler terwijl hij uit het raam naar de donkere bomen staarde. ‘Een prima suggestie. Dat wil zeggen: als ze dat hadden. Een hoofdkwartier. Maar ik vermoed dat zoiets niet gevonden kan worden.’

Scharführer Weber oogde verward. ‘Maar Herr General, een beweging als de Weerwolven... Die moet toch...’

Kammler keek even naar zijn chauffeur. De jongere man was ongetwijfeld ook fitter, dus hij zou voorzichtig moeten zijn. ‘Die moet wat, Konrad?’

Webers hand omvatte het stuur steviger. ‘Goed, Herr General, hoelang kunnen onze Kameraden het uithouden onder de berg? Ze zullen moeten worden ontzet. Daar uitgegraven worden. Zoals we hun beloofden.’

‘Nee, Konrad. Correctie. Zoals ik beloofde. Jij hebt niets beloofd.’

Weber hield zijn ogen op de weg voor hen en knikte. ‘Natuurlijk, Herr General.’

Het pad liep af naar een met stenen bezaaide rivierbedding. Hier moesten ze oversteken, en Scharführer Weber zou extra voorzichtig moeten zijn om niet lek te rijden of een as te beschadigen.

Kammler staarde met een priemende blik naar de duisternis van het bos. ‘Als je even kunt stoppen, Konrad.’ Hij deed alsof hij glimlachte. ‘Zelfs een SS-generaal moet soms piesen.’ Hij gebaarde naar de rivieroversteek. ‘Misschien aan de overkant.’

‘Natuurlijk, Herr General.’

De auto kroop over de ruwe ondergrond, kreunend en bokkend met elke omwenteling van de wielen. Eenmaal overgestoken stopte

Weber, waarna Kammler uitstapte en een paar passen het bos in liep alsof hij in afzondering zijn behoefte ging doen.

Eenmaal uit het zicht liet hij de Walther PPK uit zijn holster glijden en spande hij de haan. Hij was zover.

Kammler schoof terug op zijn stoel.

‘Zal ik doorrijden, Herr General?’ vroeg Scharführer Weber.

Kammler negeerde de vraag. ‘Helaas, Konrad, geen van die jonge mannen in de tunnel is voorbestemd om dit te overleven. Net als zoveel anderen zullen ze hun leven hebben gegeven voor de glorie van het Rijk.’

‘Maar, Herr General, we vertelden ze...’

‘Weer mis, Konrad,’ viel Kammler hem in de rede. ‘Ík vertelde ze. Als ze zijn misleid, is dat niet jóúw schuld.’

‘Natuurlijk, Herr General. Maar...’

‘Jij wilt weten waarom. Heel goed dan. Ik zal het uitleggen.’ Kammler maakte een handgebaar. ‘Rij alsjeblieft verder.’

Weber zette de auto voorzichtig in de eerste versnelling, en het gevlekte zonlicht dat lichtbundels door de dichte begroeiing van de bomen wierp zette het interieur van de Horch in scherp licht en schaduw.

‘Helaas, niemand die getuige is geweest van de schuilplaats van de *Uranmaschine* mag dit navertellen,’ vervolgde Kammler. ‘De reden hiervoor is eenvoudig: de vijand zal iedereen die ze gevangennemen aan het praten krijgen, net zoals wij zouden doen. Dat kunnen we dus niet toelaten.’

Weber schakelde op en verhoogde de snelheid terwijl het pad afvlakte. Een hert, opgeschrikt door hun komst, stooft weg.

‘Er zal een ordelijke en geruisloze verdwijning van de hogere rangen van de Schutzstaffel plaatsvinden,’ ging Kammler verder. ‘Dit

hebben we al enige tijd gepland, vanaf het moment dat duidelijk werd dat de vijand deze fase van de oorlog zou winnen. We zullen oplossen, om te herbouwen en de strijd opnieuw aan te binden. Dit zal tijd vergen; decennia zelfs. We zijn al vele maanden bezig ons voor te bereiden: de financiën, de wapens, de mensen – belangrijke geleerden, topleiders – allemaal heimelijk verdwenen naar zorgvuldig uitgekozen veilige havens. Dit project hebben we de codenaam Aktion Werwolf gegeven, een langetermijnstrategie om het Rijk opnieuw te smeden. De echte weerwolven, dat zijn wij.’

Kammler zweeg. Onder zijn jas controleerde hij of hij een patroon in de kamer had geladen, en zijn wijsvinger tastte naar het koude metaal van de gespannen haan.

‘Ik vrees dat verder verzet tegen de vijand zinloos is,’ ging hij door. ‘Er is niemand over om te vechten. We hebben alles op de verdediging van het vaderland gegoooid: oud en jong, de oorlogsgewonden en de invaliden; vrouwen en meisjes zelfs. Maar alles vergeefs. Aktion Werwolf biedt ons de enige echte kans op de ultieme overwinning.’

Vanuit zijn ooghoek keek de stafonderofficier even naar hem. ‘Maar die jonge mannen dan? Aan wie u hebt beloofd...’

‘Gedoemd,’ onderbrak Kammler hem kil, achteloos. ‘Ze zullen stikken noch doodhongereren. Het zal hun watervoorraad zijn die uiteindelijk zal opraken.’ Hij haalde zijn schouders op. ‘Gewoon enkele tientallen verloren levens, en alles omwille van het Rijk. Het is slechts een kleine opoffering, vind je ook niet, Konrad? We zullen allemaal bereid moeten zijn om het ultieme offer te brengen.’

Langzaam daagde het besef bij Scharführer Weber, en hij knikte. ‘Ja, Herr General, uiteraard, als het het Rijk ten goede komt...’ Hij keek weer even schuin naar zijn commandant. ‘Maar vertelt u me eens welke rol ik mag spelen in deze Aktion Werwolf? Hoe zou ik van dienst kunnen zijn?’

Kammler slaakte een zucht. ‘Een goeie vraag. Iedere door de vijand gevangengenomen SS’er maakt weinig kans op een goede

behandeling. We hebben allemaal wel de verhalen gehoord, met name die over de vervloekte communisten. Wij zijn de uitverkorenen van de Führer, dus de Russen haten ons. En bij de Britten en Amerikanen staan we er nauwelijks beter voor... Wat de reden is waarom ik jou hoogstwaarschijnlijk een dienst bewijs, Konrad.'

En daarmee haalde de generaal voorzichtig zijn pistool onder zijn jas vandaan en schoot hij zijn chauffeur door het hoofd. Vlug duwde hij het lichaam opzij en greep het stuur vast, en doordat de voet van de dode chauffeur van het gaspedaal af schoof, kwam het voertuig tot stilstand.

Kammler staarde naar het bebloede lijk. 'Niemand betekent niemand, ben ik bang. Niemand die zou kunnen praten... Jij, mijn beste Konrad, hebt het ultieme offer gebracht, maar je hebt nog een laatste plicht te vervullen.'

Hij gleed van de passagiersstoel af, opende het portier aan de bestuurderskant en sleepte het ontzielde lichaam naar buiten. Hij ontdeed Weber van het bebloede uniform, trok daarna zijn eigen uniform uit en vervolgens dat van de stafonderofficier aan.

Hij stak zijn vroegere chauffeur in zijn eigen kleren en propte een portemonnee en papieren in de zakken van de dode man. De door het SS-opperbevel getroffen voorbereidingen waren grondig geweest: de papieren bestonden uit vervalste documenten die Kammlers echte identiteit combineerden met een foto van zijn chauffeur.

Toen hij klaar was, was SS-generaal Kammler gehuld in het met bloed bevlekte uniform van een man die zestien rangen lager was dan hij. Als hij door de vijand werd gepakt – en dat was hij niet van plan – zou hij weinig aandacht trekken en zo een goede kans maken om represailles te ontlopen.

Hij sleurde het lijk om de auto heen naar de passagierskant en duwde het naar binnen. Daarna kroop hij achter het stuur op een zitting die glibberig was van het bloed, en gaf hij gas.

Na een halfuur verliet de Horch het onverharde pad en kwam uit op een secundaire asfaltweg. Kammler reed door tot hij eindelijk een

bocht zag die hij geschikt achtte voor wat hij van plan was. Hij zette de dienstauto aan de kant en vond een zware steen. Hij trok het lijk op de bestuurdersstoel, ging voor de auto staan en schoot de Walther leeg – acht kogels in totaal – door de voorruit van de Horch.

Voor een oppervlakkige waarnemer, zelfs voor een halfbakken militaire onderzoeker, zou het lijken alsof de dienstauto in een hinderlaag was gereden, de voorruit was doorzeeft en de bestuurder bij de aanslag was omgekomen.

Vervolgens gebruikte hij de steen om het gaspedaal vast te zetten, waarna hij de auto in de versnelling zette en het heftig trillende voertuig de weg op stuurde.

Langzaam won de wagen aan snelheid.

Toen de Horch een kleine honderd meter de helling af was en aardig wat vaart had gekregen, kwam hij bij de scherpe bocht naar rechts. Hij schoot van de weg af en denderde bergafwaarts, hotsend en botsend door een ruig veld, om ten slotte tegen een rotsformatie te knallen, één keer over de kop te slaan en op zijn kant tot rust te komen.

Kammler staarde er tevreden naar. SS-generaal Hans Kammler was zojuist officieel omgekomen in een bloedige hinderlaag door onbekende aanvallers.

Hij begon te lopen, en ondertussen kreeg zijn verhaal vaste vorm in zijn hoofd. Als hij op Duitsers stuitte was hij een betrekkelijk oude man die te elfder ure tot de verdediging van het Rijk was genoopt. Hij had moedig gevochten, getuige het bloed, maar was in de verwarring zijn wapenbroeders kwijtgeraakt.

Als hij op de vijand stuitte was het verhaal vrijwel hetzelfde. Met iets minder heldenmoed. Iets meer shock en verwarring. Hij zou doen voorkomen dat het SS-uniform het enige was wat de in het nauw gedreven Wehrmacht hem te bieden had gehad. De hemel verhoede dat hij zelf lid was van die geduchte Schutzstaffel.

Ja, alles in aanmerking genomen zou hij zich prima moeten red- den.

Maar als zijn geluk aanhield zou niets van dat alles nodig zijn. Hij was van plan om door het veld naar een diep in de bergen verscholen en goed bevoorrade hut te lopen. Van daaruit zou hij contact leggen met SS-broeders die net als hij bezig waren ertussenuit te knippen.

Internationaal was toenadering gezocht. Er waren deals gesloten. Enorme bedragen aan nazigeld waren heimelijk weggesluisd naar discrete bankrekeningen in het buitenland om ervoor te zorgen dat rattenlijnen – ontsnappingsroutes – zich zouden openen voor de uitverkorenen. Kammler twijfelde er nauwelijks aan dat exotische stranden en een nieuwe toekomst lonkten.

Na verloop van tijd zou de vernedering van Duitsland worden gewroken.

Na verloop van tijd zouden de SS-broeders het illustere Rijk weer opbouwen.

Heden

Erich Isselhorst inpalmen was kinderspel geweest.

Heidelberg, zijn woonplaats, was een schilderachtige, in geschiedenis ondergedompelde Duitse stad die werd gedomineerd door het op de heuveltop gelegen fort van kasteel Heidelberg. De smalle, kronkelende steegjes en straatcafés van de oude stad hadden Irina Narov ruimschoots voldoende armslag geboden om ongezien op de loer te liggen, te dralen en haar prooi te volgen.

Ze had dit gepland zoals ze elke militaire operatie zou plannen. Ze had haar doelwit dagenlang in de gaten gehouden, zijn gangen, zijn routine en zijn slippertjes opgeschreven. Ze wist dat zij het type vrouw was – blond, blauwe ogen, slank en superfit – dat bij hem in de smaak zou vallen, vooral als ze erop zinspeelde min of meer te sympathiseren met zijn neonazi-opvattingen.

Isselhorst, rond de vijfenveertig jaar oud, was single en kinderloos. Misschien moest hij nog de volmaakte Arische *Frau* vinden met wie hij zijn extreme ideologie zou kunnen delen; een vrouw die bereid was om haar ogen te sluiten voor zijn meer duistere zaakjes. Door hoe hij zich op dit moment gedroeg vermoedde Narov dat hij dacht dat zij wel eens die vrouw kon zijn.

Terwijl hij haar dichter naar zich toe trok in de taxi deed ze haar best om niet te huiveren. Gelukkig was het maar een kort ritje over de weg door het dichte bosgebied langs de rivier de Neckar – Heidelbergs hoofdweg – naar Isselhorsts woning, een modernistisch bouwwerk van glas en staal met uitzicht over het water.

Isselhorst woonde in de meest exclusieve wijk van Heidelberg, en het huis moest een klein fortuin hebben gekost. Maar hij kon het zich absoluut veroorloven, en dat hij hiertoe in staat was – de bron van zijn kapitaal – was in de kern de reden waarom Narov ervoor had gekozen om vanavond de verleidster te spelen.

Ze voelde zijn borstkas op en neer gaan terwijl hij haar tegen zich aan hield. Geen enkele twijfel, hij hield zichzelf goed in conditie. Een meter achtentachtig, met een dikke bos blond haar en een zekere arrogantie in zijn manier van doen; nee, hij zou geen gemakkelijk slachtoffer zijn, dat wist ze wel zeker.

Vanuit haar schuilhut in de bossen had ze hem in de gaten gehouden terwijl hij thuis in zijn fitnessruimte met gewichten in de weer was, elke morgen vanaf elf uur een dik uur, gevolgd door drie kwartier joggen langs de rivier. Hij was snel, stond stevig op de benen en had krachtige bewegingen.

Ze was tien jaar jonger, en hij moest wel ruim een derde meer wegen dan zij. Ze zou afstand moeten bewaren, hard toeslaan en hem niet de geringste kans geven om dichtbij genoeg te komen om een klap uit te delen.

Narov was zich er terdege van bewust dat ze ditmaal geheel op zichzelf aangewezen was, met nul kans op enige ondersteuning. Toch had ze één groot voordeel op haar tegenstander: Isselhorst had een aanzienlijke hoeveelheid alcohol genuttigd, terwijl zij deed alsof ze beschonken was.

Haar dronkenschap was één grote act.

Uiteraard had ze haar argwaan kunnen delen met de andere leden van de *Secret Hunters* – Peter Miles, oom Joe, Will Jaeger – de informele groep nazi-jagers die hun oorsprong vonden in de oorlogs-

jaren. Maar ze betwijfelde of een van hen haar zou hebben geloofd.

Dat Hank Kammler nog wel eens in leven zou kunnen zijn en zoon op wraak, was bepaald niet wat al het bewijsmateriaal zo op het oog deed vermoeden. Maar de zoon van SS-generaal Hans Kammler, na Hitler mogelijksterwijs de machtigste figuur in het Derde Rijk, was niet zo gemakkelijk gestorven, daar was Narov zeker van.

Goed, deze avond zou het bewijs hiervoor wel eens kunnen leveren.

Isselhorst boog zich naar voren. Ze rook de alcohol. 'Niet zo afstandelijk... Je zult erachter komen dat ik qua inrichting een bijzondere smaak heb... een zekere voorliefde voor nostalgie. Voor de oorlogsjaren. Voor toen Duitsland nog echt groots was. Eén natie. Eén volk. Ik hoop dat je dat niet afstotelijk zult vinden.'

Narov zette zich schrap. 'Integendeel.' Ze staarde diep in zijn ogen. 'Mensen zijn zelfs nog steeds bang om zijn naam uit te spreken. Maar ik vind de oorspronkelijke aspiraties van Hitler op een vreemde manier aantrekkelijk.' Ze dacht even na. 'We weten allemaal wat voor man hij was. Zijn erfenis. Zijn lessen voor het nageslacht. Zelfs nu nog kunnen we daarvan leren.'

'Precies. Dat is helemaal mijn punt,' reageerde Isselhorst enthousiast. Hij sprak Engels, wat zijn woorden een zekere vormelijke toon verleende. Narov had nog niet gezegd dat ze vloeiend Duits sprak. Hij slaakte een tevreden zucht. 'Ik ben zo blij dat we elkaar hebben leren kennen,' fluisterde hij dichterbij haar oor. 'Het lot, de goden – ze moeten ons wel goed gezind zijn.'

'Ach, wat ben je toch hopeloos romantisch,' plaagde Narov.

'Misschien, en wie weet als we in de stemming zijn... ik heb een paar nostalgische uniformen... heel chic...' Hij liet de woorden suggestief in de lucht hangen.

'Een verkleedpartijtje?' Narov glimlachte. 'Erich, wat ondeugend van je. Maar waarom niet? Zeg 'ns, je hebt toch niet toevallig Hanna Reitsch' vliedeniersjack in bezit? Dát zou wat zijn.'

Met mensen met wie ze geen speciale band voelde kon Narov

een rol tot in de perfectie spelen. Ze kon een weergaloze kameleon zijn. Maar als ze close was met iemand vond ze het onmogelijk om hem te bedriegen. Dat zorgde voor uitdagende relaties. Maar niet in dit geval. Dit was eenvoudig. Dit was een man die ze volkomen minachtte, en de schertsvertoning van deze avond kostte haar geen enkele moeite.

‘Mijn liefste, je blijft me verbazen,’ mompelde Isselhorst terwijl hij haar haren streelde. ‘Ken jij Hanna Reitsch? Lieve hemel, wat een vrouw. Wat een pilote. Wat een heldin van het Rijk.’

‘Je lijkt wel geobsedeerd door haar. Of door haar nagedachtenis.’ Narov lachte. ‘Maar Erich, je hebt wel een probleem. Ze zou nu honderdvier zijn. Om op Hanna Reitsch verliefd te zijn zou een enorme verspilling zijn voor een man van jouw... potentie.’

Isselhorst giffelde, maar voordat hij kon reageren reed de taxi het beboste terrein rondom zijn huis in. Hij had een schoonmaakster-annex-huishoudster – de stokoude Frau Helliger, met gelaatstrekken zo scherp dat ze de indruk wekten te zullen barsten mocht ze ooit glimlachen – maar Narov wist dat het huis op dit uur verlaten zou zijn.

Vanuit de bossen had ze Frau Helligers gangen en haar gewoonten in de gaten gehouden en genoteerd. Ze wist dat ze tot tien uur de volgende ochtend, wanneer de huishoudster kwam om haar dagelijkse ronde aan huiselijke karweitjes te beginnen, vrij spel zou hebben.

Isselhorst betaalde de chauffeur en ze liepen naar het huis.

Binnen was alles chroom, graniet en hout, en een en al gelikte, minimalistische lijnen. Maar dat zou iedere willekeurige bezoeker niet zozeer opvallen; wel de kunstwerken en nazisouvenirs die aan de muren hingen. De woning deed meer aan een galerie of een museum denken, of misschien wel een heiligdom, dan aan een gewoon huis.

Narov deed alsof ze werd verrast. Vanuit haar schuilplaats had ze een aantal van de onbetaalbare schilderijen gadeslagen, maar

niet het manshoge portret van Adolf Hitler, dat in de entreehal hing. Gehuld in een zware vergulde lijst toonde het de Führer in een prachtig uniform, staand op het slagveld, met een geposeerde strenge en heldhaftige gelaatsuitdrukking, de ogen gericht op de verre horizon.

Eronder stond een zwart hakenkruis, in een ronde gouden inzet, met aan de bovenkant een punt en ondersteund door een voet. Ze vermoedde dat dit het bovenste deel was van een of andere soort ceremoniële nazistaf. Ze draaide zich om, deed alsof ze met ontzag vervuld was en zag Isselhorsts voor de hand liggende plezier om haar reactie.

In een kast aan de andere kant van de hal lag een in zilver gebonden editie van *Mein Kampf*, Hitlers haatdragende tirade die vóór de oorlog was geschreven. Erboven hing een sierlijke, uit hout gesneden adelaar, met uitgeslagen vleugels en uitgestrekte klauwen, alsof de vogel het magnum opus van Hitler wilde vastgrijpen en zegevierend hemelwaarts zou vliegen.

De hele uitwerking ervan op Narov veroorzaakte acute braakneigingen, maar ze vocht tegen de reflex. Ze was binnen. En ze was hier om Isselhorst zijn meest duistere geheimen te ontfutselen.

Hij gebaarde naar de stalen trap die naar de woonkamer op de bovenverdieping voerde. 'Na jou.'

Terwijl Narov de eerste treden nam voelde ze dat Isselhorst zich verlustigde in de aanblik van haar figuur.

Hij doet maar, overwoog ze kalm. Maar niet lang meer.

Isselhorst leidde haar naar het raam van vensterglas, dat een hele zijde van de woonkamer in beslag nam. Met een druk op de knop schoven de donkere jaloezieën opzij, en aan hun voeten strekte de stad zich uit: de prachtig met spots verlichte Neckar, de eeuwenoude bruggen die de rivier overspanden en een dieporanje gloed op het water wierpen.

Op elk ander moment zou Narov dit uitzicht adembenemend hebben gevonden. Maar niet vanavond.

Isselhorst liep weg en verscheen even later met twee glazen. Perzikjenever, wist ze door de geur.

Hij wierp een blik naar buiten en hief zijn glas. ‘Op schoonheid. Op de mooie mensen van deze wereld. Op ons.’

‘Op ons,’ herhaalde ze, en ze sloeg de branderige inhoud achterover.

Isselhorst glimlachte vol waardering. ‘Je drinkt in elk geval wel als Hanna Reitsch!’ Hij reikte naar de fles, schonk hun beiden nog eens bij en boog zich voorover. ‘Goed, ik zal je een geheimpje verklappen: ik slaap in Hitlers bed. Het bed dat hij in de Berghof had. Onlangs gekocht op een nogal ongebruikelijke veiling. Kostte me... een rib uit mijn lijf, zeggen jullie geloof ik. Misschien wil je het zien?’

‘Dolgraag,’ aarzelde Narov, ‘maar eerst zou ik Oscar willen begroeten. Ik hou van dieren, en ik vermoed jij ook, met je woning zo midden in het bos.’

‘Je wilt mijn hond zien? Maar natuurlijk. Kom.’ Isselhorst ging haar voor naar een deur. ‘Maar vertel eens, hoe weet jij van Oscar? Heb ik iets gezegd?’

Heel even was Narov bang dat ze het had verknald, maar ze herstelde zich meteen. Ze knikte naar de entree. ‘Je hebt een halsband en riem met zijn naam erop in de hal hangen.’

Isselhorst glimlachte. ‘Heel opmerkzaam. Slim én mooi. Kom. Ik zal je voorstellen aan Oscar. Heel groot, maar erg lief, zoals je snel zult merken.’

Narov had gezien dat Isselhorst de hond – een grote en sterke Duitse herder – meenam als hij ging hardlopen. Hoewel ze zonder meer van dieren hield, was dat niet de reden waarom ze had gevraagd om zijn hond te zien. Ze moest dit doen in het gezelschap van zijn baasje zodat Oscar haar als een vriend zou beschouwen.

Ze liepen langs een groot olieverfschilderij waarvan Narov vermoedde dat het een Matisse was. Ongetwijfeld tijdens de oorlog gestolen van de oorspronkelijke Joodse eigenaars en nu hangend aan de muur van een schatrijke Duitse advocaat. Zoveel van de roofbuit van de nazi’s was nooit teruggegeven, grotendeels dankzij mannen als Isselhorst.

Ze bleef er even voor staan. Het toonde een naakte vrouw, gelegen op een canapé met gele en groene strepen, die haar benen uitdagend over een arm liet bungelen. De vrouw had een strook lichte, chiffonachtige stof over haar schoot liggen, die zo haar geslachtsdeel verhulde.

‘Prachtig. Betoverend,’ merkte ze op. ‘Ken ik de kunstenaar?’

Isselhorst aarzelde slechts even. ‘Het is een Matisse,’ pochte hij met een arrogant krullende lip. ‘*Vrouw in een leunstoel*, 1923.’

Narov deed alsof ze verbaasd was. ‘Een originele Matisse? Wauw. Wat voor advocaat ben je eigenlijk?’

Er verscheen een stralende, volmaakte glimlach op het gezicht van Isselhorst. ‘Een zeer getalenteerde. En enkele cliënten betalen me graag in natura.’

Ze liepen naar de keuken, waar Narov werd voorgesteld aan een ontegenzeggelijk slaperig ogende Oscar. Ze had een magische invloed op dieren. Had ze altijd al gehad. Zij en de Duitse herder hadden

al vlug een band, maar Isselhorst trok haar al snel weg en troonde haar mee naar de slaapkamer en Hitlers bed; ongeduldig om aan het echte programma voor vanavond te beginnen... datgene waarvoor ze hier waren, veronderstelde hij.

Ze stonden op het punt om de kamer te betreden toen Narov opeens met haar hoofd schuin naar de zitkamer bleef staan. 'De schnaps. Kom op! Nog eentje.'

Ze zag dat Isselhorst, een man die het niet gewend was te worden afgewezen, ongeduldig werd. Maar tegelijkertijd leek hij de kenmerkend ongepolijste manieren van zijn gast wel leuk te vinden.

Hij glimlachte. 'En waarom ook niet? Eentje voor onderweg, zoals jullie zeggen...'

Isselhorst geloofde dat Narov een Amerikaanse was. Dat had ze hem verteld, en inderdaad, dat was ze tegenwoordig ook meestal. Onlangs had ze het Amerikaanse staatsburgerschap gekregen, maar ze was als Britse geboren en had haar jeugd doorgebracht in Rusland, want haar familie was van oorsprong Russisch.

Dat deel had ze voor hem verzwegen. De Russen en de nazi's waren nooit de beste vrienden geweest.

Hij schonk twee nieuwe glazen in. Terwijl hij Narov het hare aanreikte veinsde ze een beschonken motoriek; ze liet het glas door haar vingers glippen. Het spatte met een harde klap tot piepkleine splinters uiteen, waarbij de drank over het marmer spetterde.

Heel even zag Narov een blik van woede die aan razernij grensde over Isselhorsts gezicht komen. Hij herstelde zich snel, maar toch, ze had een glimp opgevangen van de man achter het masker. Hij was precies zoals ze zich hem had voorgesteld: verstoken van enige moraal, een met geld en macht opgeblazen beest, en bovenal een controlfreak.

Maar hij hield zich goed in bedwang. 'Is niet erg.' Hij haalde zijn schouders op. 'Ik heb een huishoudster. Frau Helliger. Die ruimt het morgenochtend wel op.'

Hij draaide zich om voor de fles en een ander glas, en had daar-

door zijn handen vol en was ook iets uit balans.

Voordat hij zich weer helemaal omgedraaid en Narov in zijn blikveld had, haalde ze uit als een opgerolde slang; haar rechterhand schoot in een soepele maar verwoestende beweging naar voren en omhoog, en het vlezige deel van haar handpalm sloeg tegen de onderkant van Isselhorsts kaak.

Toen ze diende bij de Russische Spetsnaz, hun speciale eenheid, had ze de beweging ontelbare keren geoefend. De stoot werd met alles wat ze had en vol opgekropte haat uitgedeeld, en ze voelde hoe de kiezen en tanden in Isselhorsts onderkaak omhoog werden gedreven en alles werd verbrijzeld.

Bloed uitspugend wankelde hij naar achteren. Even later hadden de jeneverfles en het nieuwe glas zich bij de over de vloer van de woonkamer verspreide scherven gevoegd. Die klap zou de meeste mannen hebben geveld, maar op de een of andere manier was hij nog op de been gebleven.

Narov aarzelde geen moment. Met haar geopende rechterhand deed ze de genadeklap uit, op precies de gewenste plek in zijn hals, zevenenhalve centimeter onder zijn linkeroor, waar de halsslagader zijn bloed naar de hersenen pompte.

De tijd leek in de lucht te hangen voordat Isselhorsts ogen wegrolde, zijn knieën bezweken en hij op de vloer stortte.

Ademloos keek Narov naar hem. Hij was bewusteloos en bloed sijpelde uit zijn mond en mengde zich met de plas jenever op de vloer.

Ze nam even de tijd om te kalmeren en begon vervolgens aan de volgende fase van haar plan.